Jānis Dombrava

A KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI NEMZETEK KÖZÖTTI EGYSÉG*

A történelem során láthattuk, hogy Közép- és Kelet-Európa olyan terület, amely felett keleti és nyugati nagyhatalmak uralkodtak. Egyes vidékeket déli és északi hatalmak hajtottak uralmuk alá. Annak érdekében, hogy az országaink feletti irányítást megőrizzék, az idegen hatalmak minden esetben azt a tényt hozták fel indoklásként, hogy a közép- és kelet-európai országok megosztottak.

Jelenleg is tapasztaljuk a közép- és kelet-európai országok, valamint a nagyhatalmak közötti érdekellentéteket. Más országok akarják birtokolni függetlenségünket és szabadságunkat arra vonatkozóan, hogy miként döntsünk országaink fejlődésének irányáról. Mi azonban nem akarunk más országok utasításainak engedelmeskedni. Különösen azoknak az utasításoknak nem, amelyek ellentétben állnak nemzeteink akaratával. Gyarapodást szeretnénk biztosítani népeink számára, és biztosítani nemzeteink fennmaradását a jövőben.

Akaratunk ugyanakkor ellentétben áll a nagyhatalmak külső érdekeivel. Ezek az országok a saját gazdasági és politikai uralmukat kívánják biztosítani a környező országok felett, hogy saját államaikat erősítsék.

Nézzünk egy példát: a Krím-félsziget Orosz Föderáció általi elfoglalása és bekebelezése, valamint a kelet-ukrajnai orosz agresszió idején nem számítottak azok a szerződések, amelyek Ukrajna függetlenségét szavatolták. Ukrajnát magára hagyták az agresszor elleni harcban. Jelenleg az ukrajnai konfliktus holtpontra jutott. Tény, hogy a NATO és az EU által bevezetett Oroszország elleni szankciók hatékonyan megállították az orosz hadműveleteket, azonban nagyon valószínűtlen, hogy oly módon lesznek képesek megoldani a konfliktust, hogy Ukrajna lehetőséget kapjon a területe feletti irányítás visszanyerésére. A jelenlegi geopolitikai helyzetben a Nord Stream-2 projekt, amely két újabb gázvezeték építését tervezi Oroszország és Németország között, egyes EU-tagállamok erőteljes támogatása ellenére kizárólag negatívumnak tekinthető. Az a támogatás, amelyet egyes EU-államok tanúsítanak, számos közép- és kelet-európai ország kárára történik.

Területeink biztonsága tekintetében a fő kihívást az jelenti, hogy véget vessünk a füg-

* A szerző 1988-ban született, filozófiai végzettséggel rendelkező politikus, a lett nemzeti konzervatív pártszövetség (Nacionālā apvienība) országgyűlési képviselője. Írása a *Magyar Hüperión* számára készült angol nyelven. – Fenntartásokra kérjük az olvasót a cikk NATO iránti elfogultsága és oroszellenessége kapcsán, amely a Szovjetunió utódállamainak pozíciójából nézve érthető ugyan, ám könnyen más, európai–amerikai nagyhatalmaknak szolgáltathatja ki Kelet-Közép-Európát. Mindemellett köszönetet mondunk a szerzőnek a kelet-közép-európai gondolat megvalósulásáért tett erőfeszítései miatt. *(A szerk.)*

getlenségünket fenyegető veszélynek, amit Oroszország képvisel. Gyakorlati értelemben a feladatunk gondoskodni arról, hogy Oroszország ne legyen képes olyan helyzetet teremteni, amelyben átveszi országaink felett az uralmat. Egy konfliktus esetében Oroszország valószínűleg a legközelebbi szomszédjai fölötti uralomra törne, utána pedig jó eséllyel arra összpontosítana, hogy visszanyerje az uralmat a hidegháborús időszak során irányított országok felett.

Bár a NATO-csapatok folyamatos jelenléte a balti államokban, Lengyelországban és Romániában jelentősen csökkenti annak lehetőségét, hogy egy ilyen helyzet valaha előállhasson, mégsem zárható ki teljesen. Nincs kétségem afelől, hogy a NATO, különösen az Egyesült Államok aktív részese lenne az eseményeknek, amennyiben Oroszország megpróbálna a kelet-ukrajnaihoz hasonló helyzetet teremteni valamelyik NATO-tagállamban. Azonban azt is figyelembe kell venni, hogy az orosz energiaforrásoktól való függés, valamint az egyes nyugati EU-országokat a potenciálisan veszélyeztetett országoktól elválasztó, viszonylag nagy távolság miatt kijelenthető: válsághelyzetben igen passzív módon viselkednének. Ennek fényében az európai országok lehetőségei arra, hogy egy válsághelyzet esetén a közeljövőben segítséget nyújtsanak számunkra, meglehetősen korlátozottak.

Az ukrajnai konfliktus világossá teszi, hogy Ukrajna Nyugaton sokak számára egy távoli, egzotikus és ismeretlen ország, s megfeledkeznek arról a tényről, hogy pontosan az az ország, amelynek jövője fogja eldönteni, hogy Oroszország imperialista törekvéseit csírájukban el lehet-e fojtani, avagy újra sikerül neki Európa térképét átrajzolni.

A közép- és kelet-európai országok külpolitikájának céljaként e fenyegetés okainak csökkentését kell kitűzni. Ezek az okok a terület országai múltjának töredezett emlékeiben és abban a tényben gyökereznek, hogy egy imperialista állam befolyást gyakorol a szomszédos országokra. Úgy látom, e fenyegetést kizárólag olyan geopolitikai változás háríthatná el, ami a balti, fekete-tengeri és adriai térségben következik be.

A már létező együttműködési formákkal egyetemben az EU-nak és a NATO-nak új együttműködési rendszert kell kialakítania a közép- és kelet-európai országok között. Egyes nyugati országok támogatásával országaink képesek lennének arra, hogy ellensúlyozzák az Orosz Föderációt. Ezzel egyidejűleg, országaink egysége a többi európai állam viszonyát is megszilárdíthatná.

A huszadik században már megvalósult a több állam közötti szoros együttműködés példája a nemzeti függetlenség elérése érdekében. Amikor a Vörös Hadsereg 1918 végén és 1919 elején megindította nyugati offenzíváját, Lettország, Észtország, Litvánia, Lengyelország, Románia, Ukrajna és Belorusszia seregei felvették a harcot a Vörös Hadsereggel, és a még nem evakuált német erők éppúgy, mint az Angliából küldött, bolsevikok ellen küzdő néhány egység. A háború folyamán az Antant biztosított támogatást. A Vörös Hadsereg sikeresen megsemmisítette a független ukrán és belorusz államokat, Lengyelország, Románia és a balti államok azonban végül megállították a Vörös Hadsereg offenzíváját, és megnyerték a háborút Szovjet-Oroszország ellen.

Amennyiben a szovjet-orosz hadműveletek sikerrel jártak volna, a Vörös Hadsereg behatolt volna Magyarország területére, hogy támogassa a Tanácsköztársaságot. Utána pedig ugyanezt tette volna a közép- és kelet-európai terület többi országával. A Varsói Szerződés néven ismert elvtársi, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási megállapodás, amelyet a Szovjetunió hozott létre a második világháború után, már az 1920-as években létrejött volna, ha a kelet-európai országok nem állnak ellen Szovjet-Oroszország offenzívájának.

A jelenlegi helyzet nem tekinthető azonosnak a fent említettel, viszont meglehetősen hasonlít arra. Ha a kelet- és közép-európai országok hosszú távon meg akarják őrizni függetlenségüket, akkor ezeknek az országoknak egységre kell lépniük, hogy kiegyensúlyozzák a terület hatalmi erőit. Geopolitikai szempontból ideális lenne, ha Moldova elhatározná, hogy tovább közeledik a Nyugat felé, és ha Kalinyingrád (Königsberg) vidéke semleges nyugati autonómiát vagy államot alkotna. Ilyen körülmények között Oroszország többé nem lenne képes birodalmat építeni Európa felé.

A hatalmi egyensúly különféle indikátorok összehasonlítása révén mérhető fel. Oroszország népessége körülbelül 144 millió, a közép- és kelet-európai országoké pedig 180,5 millió (Belorussziát, Moldovát és Finnországot is beleértve). Ezek a számok messze felülmúlják más, nagyobb országok népességét, így például a 82 milliós Németországét és a 80 milliós Törökországét.

A jó hír az, hogy az együttműködés az összes közép- és kelet-európai országnak hasznára válna. A nemzetközi gazdasági együttműködés hatalmas lehetőségeket rejt magában, hiszen Európa keleti részén létrejönne Észak- és Dél-Európa szoros együttműködése. Az infrastruktúra már most lehetővé teszi a gazdasági együttműködés megvalósulását, azonban kezdeményezésre van szükség ahhoz, hogy egy más szinten is megtörténhessen. Politikai szempontból pedig ezen országok egységes helyzete lehetőséget biztosítana az Oroszországgal és a nagyobb európai országokkal való szimmetrikus kapcsolatra.

„Ha a kelet- és közép-európai országok hosszú távon meg akarják őrizni függetlenségüket, akkor ezeknek az országoknak egységre kell lépniük, hogy kiegyensúlyozzák a terület hatalmi erőit.”

Ha képesek vagyunk kezelni azokat a különbségeket és érveket, amelyek a közép- és kelet-európai országok közötti viszonyt övezik, számíthatunk arra, hogy a többi ország – különösen Oroszország – akadályozhatja ennek az együttműködésnek a kibontakozását. Valószínűtlen, hogy az EU támogatná egy ilyen szerveződés kialakulását. Az átfogó szervezet, melynek égisze alatt a közép- és kelet-európai országok széles körű együttműködése fejlődésnek indulhatna, a NATO, hiszen ez a világ legerősebb katonai szövetsége, amelyhez mi magunk is tartozunk. A NATO érdekelt a térség erejében, és az elmúlt években a Krím-félsziget bekebelezését követően számos lépés történt e tekintetben. Együttműködésünk kiváló példája a szövetséges erők légi és katonai jelenléte a balti államokban, Romániában, Bulgáriában és Lengyelországban.

A közép- és kelet-európai országok függetlenségének megőrzése, a gazdasági fejlődés hosszú távú biztosítása, valamint térségünk geopolitikai kibontakozásának az általunk kívánt irányba való terelésének fenntartása érdekében együtt kell működnünk. Ha ezt elmulasztjuk, országaink jövőjéről máshol hoznak döntést.

Ford. Erdődy Péter